

BOLESŁAW WRONA

Prezes Bratniej Pomocy

Wolnej Wszechnicy Polskiej

BRATNIA POMOC STUDENTÓW WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ.

Zaczątkiem ruchu samopomocowego dla W. W. P., dawniej T. K. N. (Towarzystwo Kursów Naukowych) było Koło Humanistyczne w roku 1914, potem „Humania“ w r. 1915 oraz wydziały: samokształcenia, współzycia koleżeńkiego, bratniej pomocy, z kilkoma sekcjami. Założyciel i pierwszy prezes — Leon Romanowski, opiekun — prof. Matuszewski. Kol. Józef Tarnowski i kol. Romanowski współpracowali z kol. Stanisławem Borkowskim, Millerem z Uniwersytetu i kol. Aleksandrem Zawadzkim, Ruszkiewiczem z Politechniki, nad utworzeniem Centrali Bratniej Pomocy w roku 1915. „Humania“ oraz „Planta“ i „Spójnia“ skupiały wolnych i rzeczywistych słuchaczy. Celem uzyskania uprawnień samopomocowych akademickich, trzeba było utworzyć organizację, złożoną z rzeczywistych słuchaczy. Powstała więc w dniu 15 marca 1916 r. Towarzystwo Bratniej Pomocy rzeczywistych studentów W. W. P. o 250 członkach. Wydziały: dochodów niestałych, kwalifikacyjny, ulgowy, pośrednictwa pracy, skryptów, pism, gospodarczy, kół naukowych wydziałowych, akademicki związek sportowy.

Z naszej inicjatywy i wykonania odbywa się pierwszy (wogóle w Warszawie) „Wieczór akademicki“ o charakterze społeczno-narodowym i artystycznym, w dniu 11 grudnia 1915 roku w gmachu Stowarzyszenia Techników, z udziałem około 1000 osób. Zagajenie: „Tradycje Akademickie“ — kol. Romanowski, odczyt: „Rola Polski w kulturze Europy“ — prof. M. Handelsman, i chór ogólno-akademicki mieszany.

W latach następnych Towarzystwo prowadzi nadal akcję w wielu kierunkach, wywalczając sobie należne stanowisko. wśród polskich organizacji akademickich i przyczyniając się do otrzymania uprawnień dla ab-

solwentów W. W. P.; współdziałała w założeniu domu akademickiego na Polnej, „Koszar Blocha“, na Grójeckiej i kuchni akademickiej, najpierw na Kruczej, później na Ordynackiej i Koszykowej, otrzymuje ulgi w teatrach, zdobywa pierwsze miejsce na zawodach sportowych (inicjuje dzisiejszy Akademicki Związek Sportowy) przy współdziale Franciszkowskiego i Kopczyńskiego, korzysta z zapomóg Głównej Rady Opiekuńczej, organizuje przedstawienia teatralne, bale, wycieczki i t. d. Jest to, zdaje się, jedyny wypadek, aby Bratnia Pomoc, poza akcją samopomocową prowadziła także, w okresie kilku lat, pracę naukową i bodaj artystyczną przy bardzo dużym współdziale swych profesorów, (np. prof. Kazimierz Wójcicki, prowadzi chór deklamacyjny, prof. Radecki chór śpiewaczy).

Wielu dawnych słuchaczy jest dzisiaj docentami na uczelniach państwowych, inni są na wybitnych stanowiskach w społeczeństwie. Wobec mniejszej ilości słuchaczy na naszej uczelni niż na innych, szczególnie na seminarjach, wytworzyła się w pracy Bratniackiej atmosfera dość silnego zżycia się, dużej serdeczności i rzetelnej pracy.

W tym to czasie aż do czasu obecnego, urzędowali następujący prezesi:

Rok 1915	Kol. Leon Romanowski
„ 1916	„ „
„ 1916 w semestrze zimowym	Stefan Gliniecki
„ 1917	Kazimierz Pestkowski
„ 1918	Stanisław Sikorski
„ 1919/20	Bolesław Chruścicki
„ 1920/21/22	Tomasz Piskorski
„ 1922/23	Janusz Korycki
„ 1923/24	Ryszard Kieliszczuk
„ 1924/25	Stefan Jeżycki
„ 1925/26	Tadeusz Zawadzki
„ 1926 w semestrze zimowym	Apolinary Zuń
„ 1927/28	Mieczysław Porajski
„ 1928/29	Stefan Borkowski
„ 1929/30	Edward Morawski
„ 1930/31	
„ 1931/32	Franciszek Bolesław Wrona.

Z rzutu tego widać jasno, iż trwale fundamenty dane w zaraniu, mocno podtrzymują Towarzystwo „Bratnia Pomoc“. To też po odzyskaniu

*Bolesław Wrona, prezes Bratniej Pomocy
Wolnej Wszechnicy Polskiej.*

*Wolna Wszechnica Polska ul.
Śniadeckich 8. Gmach dawny.
Fot. K. Jankowski.*

niepodległości przez nasze Państwo, i hen po przez lata jego budowy, uczelnia nasza mimo ciężkich warunków bytowania kształciła ludzi czynu a Towarzystwo pomagało jej w tem, przychodząc z wydatną pomocą swym członkom, a tem samem przybierało bardziej wyraźne rysy organizacyjne, typu wybitnie samopomocowego. To też władze Towarzystwa w myśl powyższego starały się dać pomoc członkom przez opinjowanie podań do komisji Ulgowo-Stypendyjnej, przez wydawanie gwarancyj pieniężnych do instytucyj państwowych, prywatnych bibliotek, następnie przez udzielanie kwalifikacyj do domów akademickich, co w roku sprawozdawczym przedstawia się następująco:

Dla koleżanek na Górnśląskiej udzielono kwalifikacyj 17, dla kolegów do Kolonji Akademickiej — 29 i dla kolegów do Domu Akademickiego przy ulicy Polnej — 4. Dalej udzielono pożyczek na sumę zł. 3.500; zorganizowano kursa języków nowożytnych, następnie kursa maturalne, jakkolwiek Bratnia Pomoc hołduje idei ogólnej W. W. P. o wolnym sposobie zdobywania wiedzy wyższej.

Kursy stały na bardzo wysokim poziomie i cieszyły się dobrą opinią u czynników miarodajnych (Władz Szkolnych). W dalszym ciągu zorganizowano Bal Reprezent. oraz „Mikołajki“ z jednoczesnem wydaniem bardzo efektownej jednodniówki. Niemniejszą pomoc okazała Sekcja Wydawnicza, oddając do użytku kol. kol. następujące książki i skrypty: prawo konstytucyjne, historję ustroju Polski i filozofję prawa prof. Maliniaka, formalne prawo skarbowe prof. Różyckiego, prawo karne skarbowe — prof. Czechowicza, ekonomję polityczną — część pierwszą, drugą, trzecią, czwartą — prof. Dziewulskiego, ubezpieczenia społeczne — prof. Daszyńskiej-Golińskiej, historję filozofji część I — prof. Myślickiego, podatki bezpośrednie w Polsce z uwzględnieniem ustawodawstwa zagranicznego — prof. Michalskiego, prawo handlowe — prof. Zabickiego, skarbowość ogólną prof. Pragiera. Obecnie do druku przygotowane są następujące prace: polityka społeczna, prof. Daszyńskiej - Golińskiej, przedsiębiorstwa komunalne prof. Biegieleisena, historja filozofji część II i III — prof. Myślickiego, ekonomja część V (i ostatnia) prof. Dziewulskiego, prawo karne część ogólna — prof. Jamonta, teorja kryzysów i konjunktur — prof. Dziewulskiego, historja filozofji (nowe wydanie) — prof. Maliniaka w opracowaniu kol. Jarry, Oddział Łódzki ze swej strony wydał etnologję prof. Poniatowskiego, logikę prof. Bornszteina, psychologję część I i II

prof. Segala, historję gospodarczą Polski prof. Rutkowskiej, prawo cywilne prof. Rymkiewiczowej.

Z prac obecnie podjętych przez Zarząd są takie, jak zorganizowanie kuchni w gmachu W. W. P. funduszków przeznaczonych na udział w budowie domów akademickich. W związku z tem, jak również z całym szeregiem innych spraw, oraz w myśl przyjętego wniosku przez Walne Zebranie Towarzystwa odbyte w dniu 26 kwietnia 1931 r., został wniesiony prze Zarząd memoriał o treści następującej:

...Zarząd T-wa Bratnia Pomoc Studentów Wolnej Wszechnicy Polskiej niniejszem zwraca się do JMagnificencji Pana Rektora z następującemi sprawami, z prośbą o łaskawe ich rozpatrzenie i wniesienie na najbliższe posiedzenie Zarządu Wolnej Wszechnicy Polskiej:

Do spraw najważniejszych, najbardziej obchodzących naszą Organizację Akademicką, należy sprawa udziału studentów W. W. P. w Centrali Akademickich Br. Pom. Wyższych Uczelni Warszawskich, a w tem samym udziału naszego w dobrodziejstwach, jakie płyną pod postacią: mieszkań w kolonjach akademickich oraz zapomóg pieniężnych.

Stan udziału w wymienionych dobrodziejstwach naszej Organizacji jest w b. roku akad. minimalny. Naskutek okoliczności... nieprzyjemnej dla Bratniej Pomocy st. W. W. P. oraz wobec kierowania przez Senat Państwowych Uczelni funduszków na zapomogi wprost do Bratnich Pomocy Uniwersytetu, Politechniki i innych, Bratnie Pomocy uczelni prywatnych nie korzystają z zapomóg pieniężnych od 2 lat. Sprawa naszego udziału, jak i innych prywatnych uczelni, w domach akademickich, oparta była początkowo na ogólnym obowiązującym rozdzielniku, stosunkowym do liczby członków Bratnich Pomocy, Bratnia Pomoc W. W. P. korzystała jeszcze przed dwoma laty z 60 miejsc mieszkaniowych dla studentów i 33 dla studentek w ogólnych domach Akademickich. Obecnie cyfry te zmalały do 35 — miejsc męzkich i 17 miejsc dla studentek. Rozdzielnik został zniesiony, a wprowadzony na to miejsce ryczałt dla wszystkich uczelni prywatnych dwukrotnie był obniżony. Przyczyna tego tkwi:

- a) w niepartycypowaniu W. W. P. w budowie domów akademickich.
- b) w stanowisku Senatów uczelni państw., jak i Władz organizacyj akademickich, że prawo korzystania z ogólnego majątku akademickiego mają ci tylko, którzy stwierdzą swój aktywny w nim udział.

Zarząd Towarzystwa podziela do pewnego stopnia w tym względzie stanowisko wymienionych organizacyj akademickich, bowiem słusznem jest, ażeby majątek akademicki rozwijał się przy udziale wszystkich zainteresowanych uczelni. Stąd wynikałoby słuszne i wtedy bezsporne prawo korzystania z dobrodziejstw, płynących z ogólnej akcji akademickiej.

...Uważamy, że fundusz nasz, wpłacony do Centrali, gwarantowałby na równych prawach udział Br. Pom. w dobrodziejstwach świadczeń lokalowych.

Za wyłączny sposób zaradzenia krzywdzie, jaka się dzieje naszej Bratniackiej Organizacji, uważamy utworzenie tego funduszu przez:

- a) wstawienie do budżetu W. W. P. właściwej kwoty, albo przez
- b) podwyższenie opłaty czesnego o 10 (dziesięć) zł. w stosunku do opłaty semestralnej.

Doceniamy w dostatecznej mierze trudności finansowe każdego słuchacza, uważamy, że ze względów formalnych, jak i merytorycznych, pierwszy sposób rozwiązania tej sprawy za najwłaściwszy, jednak — mając na uwadze ciężką sytuację samej uczelni (budowa gmachu) — godzimy się na podwyższenie czesnego...“.

Przedstawiając powyższą sprawę, na audjencji u JMagnificencji Pana Rektora, znaleźliśmy należyte zrozumienie i mamy nadzieję, że sprawa ta zostanie w najbliższej przyszłości pozytywnie przez Władze W. W. P. rozwiązana. Reasumując powyższe dane, należy stwierdzić, iż rok sprawozdawczy pod względem zakresu pracy, mimo ciężkich warunków gospodarczych, jest nader dodatni.

Obecnie otrzymaliśmy własną siedzibę w nowym gmachu przy ul. Opaczewskiej, co przyczyni się do intensywniejszego rozwoju prac samopomocowych.

W roku bieżącym urzędują następujące władze Br. Pomocy W. W. P.:

Prezes — Wrona Franciszek - Bolesław,

v.-Prezes — Świstowski Bolesław,

Sekretarz — Galińska Marja,

„ — Fajtek Jan,

Skarbnik — Karwowski Antoni,

Kierownik Sekcji Naukowo-Propagandowej — Mazurkiewicz Antoni i

— Hulewicz Bolesław,

- „ „ Gospodarczo-Kwalifik. — Świestowski Bolesław,
 „ „ Pożyczkowo-Oszczędn. — Nowakówna Janina,
 „ „ „ Doraźna — Zglińska Marja,
 „ „ Wydawniczej — kol. Morawski Edward,
 „ „ Pośrednictwa Pracy — Grot Władysław,
 „ „ Dochodów Niestalych — Fajer Lucjan,
 „ „ Teatr. i L. O. P. P. — Przybylik Piotr.

Członkowie Zarządu: Stasiak i Opałko Paweł.

KOMISJA REWIZYJNA: Sałata Józef i Majowa Kazimiera, Saci-
 łowski Marjan.

SĄD KOLEŻEŃSKI: prezes: Romanowski Leon; członkowie: Śliwiń-
 ski Jan, Kowalczykówna Eugenja, Krywol Franciszek, Zwierciadłowski
 Wiktor, Rączka Jan, Pater Jan, Szczęsny Stanisław.

DELEGACJA do C. A. B. P.: Wrona Franciszek-Bolesław, Jarra Fran-
 ciszek, Świestowski Bolesław, zastępca: Bożek Stanisław.